

GRUNDLAG FOR BEREGNING AF TILLÆG FOR FRILANDS SMÅGRISE – DECEMBER 2012

NOTAT NR. 1235

Grundlaget beskriver forudsætningerne for at beregne et tillæg for smågrise produceret efter frilandskonceptet og er gældende fra og med uge 50, 2012.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: FINN UDESEN

UDGIVET: 10. DECEMBER 2012

Dyregruppe: Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Den beregnede Smågrisenotering for Frilands smågrise, beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S's noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. På baggrund af omkostningerne til at producere en 9 kg smågris, 30 kg smågris og et slagtesvin fra 30 kg til slagtning, for grise produceret efter frilandskonceptet, og tilsvarende for traditionel svineproduktion, beregnes et tillæg til frilandsgrisen ud fra forskellen i omkostninger. Forskellen anvendes som forholdstal til at fordele tillægget for frilandsgrise, som udbetales af Friland A/S.

Kontrakter der indgås mellem køber og sælger bør omfatte hvilken eller hvilke noteringer, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen, smågriseprisen skal beregnes ud fra. Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise, som f.eks. halvørner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af salmonella i slagtesvine- og eller sobesætningen.

Sundhedstillæg

- 5 kr. for en SPF+myc-smågris
- 9 kr. for SPF-smågris

Baggrund

De samlede omkostninger ved at producere et svin er afhængig af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland på 500 søer og 2.000 stipladser til slagtesvin, i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling. Ændringer i noteringen, tillæg, fradrag, foderpriser og produktionsafgifter indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Forudsætninger til at beregne en Frilands smågrisenotering

Som udgangspunkt anvendes de samme forudsætninger, som i den almindelige beregnede smågrisenotering. Der er dog en række forhold, som f.eks. produktivitet, arbejdsforbrug, byggeomkostninger, der adskiller sig fra den almindelige svineproduktion.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen.

Tabel 1. Produktionsresultater

Sohold	2010/2011	Gældende fra uge 37, 2012
1. lægs %	21	25
Døde søer %	10	10
Fravænnede grise pr. årssø, stk.	23,4	24,0
Sofoder pr. årssø*) FEs	1.750	1775
Smågrisefoder pr. produceret smågris, FEs (9-30 kg)	1,98	2,00
Døde grise %	3,7	2,9
Slagtesvin		
Vægt ved indsættelse, kg	30,0	30,0
Slagtevægt, kg	84,6	84,6
FEs pr. kg tilvækst	2,88	2,88
Daglig tilvækst, g	920	895
Kødprocent	59,5	59,5
Døde/kasserede %	5,5	5,1

*) Inkl. sopolte fra 22 uger ekskl. afgræsning

Noteringer

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i den beregnede notering for Frilands smågrise.

Eksempel på beregning af det tillæg til frilandsgrisen som smågrisetillægget beregnes ud fra.

Beregningen er baseret på et basistillæg på 3,90 kr. for godkendte i vægtintervallet 80-93 kg.

Slagtevægte m.m. fra afregningssystemet	
Slagtesvin p.t.	84,6 kg
Søer og gylte	190 kg
Polte	84,6 kg
Orner	190 kg
Godkendte slagtesvin 80-93 kg	71,0 %
Godkendte slagtesvin 77-80 kg	5,7 %

For at kunne beregne tillægget for en Frilands smågris beregnes først fordelingen af de marginale omkostninger mellem den traditionelle gris og frilandsgrisen.

	Friland	Alm.	Diff.	%
9 kg	374	297	77	36,0
30 kg	562	455	107	50,0
30 kg slgt.	775	668	107	50,0
Samlede omkostninger	1337	1123	214	

Det gennemsnitlige tillæg til alle grise bliver 276 kr., hvoraf de 12 kr. er direkte udbetalt til smågriseproducenten. Slagtesvineproducenten får dermed 264 kr. udbetalt i tillæg. Når tillægget til smågrisen beregnes, tages der hensyn til dette. Beregningen af tillægget er vist i nedenstående tabel.

Sådan beregnes tillægget til smågrisen

Slagtesvineproducenten skal betale			
Smågriseproducenten får	126	12	138 kr.
Slagtesvineproducenten får	264	-126	138 kr.

Det samlede tillæg er 269 kr. Det giver ved en 50 procents fordeling 134 kr. til smågrise- og slagtesvineproducenten. Slagtesvineproducenten får 257 kr. fra slagteriet. For at slagtesvineproducenten får 134 kr., skal han derfor kun betale 123 kr. for smågrisen.

Smågriseproducenten får ligeledes 134 kr. idet de 123 kr. fra slagtesvineproducenten, plus de 12 kr. fra slagteriet også giver 134 kr.

Køber og sælger må selv finde en passende afregning for smågrise, der er orner og halvorn, idet de afregnes til den normale notering minus 2 kr. og uden tillæg. Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg. Der bør maksimalt være 5 %, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

$84,6 \text{ kg slagtevægt} \times \text{fradrag ved ikke-godkendelse} \times \text{den gennemsnitlige godkendelsesprocent.}$
F.eks. $84,6 \text{ kg} \times \text{kr. } 3,04 = 257 \text{ kr. pr. gris med farvede hårsække.}$

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Arbejdsforbruget er fastsat til:

12,8 timer pr. årso indtil fravæning
0,12 time pr. smågris 9-30 kg (6,73 min.)
0,30 time pr. slagtesvin (18 min.)

Arbejdslønnen er baseret på lønforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Diverse stykomkostninger

		Gældende fra uge 37, 2012
Pris pr. time*)	165	165
Jordleje sohold, pr. ha (7,5 søer i farefoldene pr. ha)	4.000	4.000
Energiforbrug pr. slagtesvin	14	14
Energiforbrug pr. årssø	150	150
Halmforbrug pr. slagtesvin, 100 g daglig	40	40
Halmforbrug pr. smågris	4	4
Halmpris pr. kg	0,5	0,55
Genafgift pr. sø	39	39
Udkørsel af gylle, pr. m ³	20	20
DAKA 50, diverse 200 kr. pr. sø	200	250
DAKA 0,5, diverse 1,5 kr. pr. smågris	2	2
DAKA 2, diverse 2 kr. pr. slagtesvin	4	4
Rådgivning og veterinære udgifter pr. årssø indtil fravæning*)	385	410
Rådgivning og veterinære udgifter pr. smågris indtil 30 kg*)	5	5
Rådgivning og veterinære udgifter pr. pr. slagtesvin*)	6	6

*) For disse omkostningstyper henvises til Grundlaget for Den beregnede smågrisenotering

Bygninger

Prisen på et produktionsanlæg til slagtesvin er baseret på et staldsystem med tre-klimastier. Fællesfaciliteter som kontor og fodercentral indgår ikke direkte i byggeprisen.

Byggepriser	
Stalde til søer, se eksempel på investering	11.300 kr.
Smågrise pr. stiplads indtil 30 kg 1.825+300*)	2.125 kr.
Slagtesvinestalde pr. stiplads fra 30 kg 3.300+690*)	3.990 kr.
Afskrivningsperiode, bygninger	25 år
Afskrivningsperiode, inventar, hytter	10 år
Afskrivningsperiode, inventar smågrise og slagtesvin	12,5 år
Råbygningens andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	70 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	30 %
Gennemsnitlig betalt rente	3,6 %

*) 06 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gylle.

Eksempel på etableringsomkostninger for Friland sohold

	Total (500 årssøer) (i 1.000 kr.)	Pr. årssø
150 farehytter á 8.000 kr.	1.200 kr.	2.400 kr.
Drægtighedsstald 400 pladser 8.000 kr. pr. plads	3.200 kr.	6.400 kr.
Hegn	300 kr.	600 kr.
Vogne	150 kr.	300 kr.
4-hjuls motorcykel	50 kr.	100 kr.
Traktor m. frontlæsser	250 kr.	500 kr.
Foder + vand	500 kr.	1.000 kr.
I alt	1.320 kr.	11.300 kr.

Til etableringsomkostninger i smågrise- og slagtesvinehold er der anvendt samme pris, som i Grundlaget for den Beregnede smågrisenotering, plus et tillæg på 1.500 kr. pr. m² udeareal.

Sammenligning af produktionsomkostninger ved konventionel produktion og frilandsproduktion i et nyt anlæg (prissammenligning uge 36, 2012).

Beregning af smågrisetillægget

Det samlede tillæg fra Friland A/S inkl. smågrisetillægget er 269 kr. pr. gris. Heraf udgør smågrisetillægget 12 kr. Slagtesvineproducenten får dermed udbetalt 257 kr. Dette tillæg fordeles i samme forhold, som de beregnede meromkostninger. Tillægget til smågrisene er beregnet ved forskellige tillæg til noteringen for godkendte grise i basisvægten 80-93 kg slagtevægt.

Tablet: Smågrisetillæg på frilandsgrise som funktion af salgsvægt og ugens tillæg for grise mellem 80-93 kg

Salgsvægt i kg	Tillæg pr kg til noteringen for godkendte grise med en slagtevægt på mellem 80-93 kg											
	2,1	2,3	2,5	2,7	2,9	3,1	3,3	3,5	3,7	3,9	4,1	4,3
9	53	58	63	67	72	77	81	86	90	95	100	104
10	54	59	64	69	73	78	83	87	92	97	102	106
11	55	60	65	70	75	79	84	89	94	99	103	108
12	56	61	66	71	76	81	86	91	96	100	105	110
13	57	62	67	72	77	82	87	92	97	102	107	112
14	58	64	69	74	79	84	89	94	99	104	109	114
15	59	65	70	75	80	85	90	95	101	106	111	116
16	60	66	71	76	81	87	92	97	102	107	113	118
17	61	67	72	77	83	88	93	99	104	109	115	120
18	62	68	73	79	84	89	95	100	106	111	116	122
19	63	69	74	80	85	91	96	102	107	113	118	124
20	64	70	76	81	87	92	98	103	109	115	120	126
21	65	71	77	82	88	94	99	105	111	116	122	128
22	66	72	78	84	89	95	101	107	112	118	124	130
23	67	73	79	85	91	97	102	108	114	120	126	131
24	68	74	80	86	92	98	104	110	116	122	128	133
25	69	75	81	87	93	99	105	111	117	123	129	135
26	70	76	83	89	95	101	107	113	119	125	131	137
27	71	78	84	90	96	102	108	115	121	127	133	139
28	72	79	85	91	97	104	110	116	122	129	135	141
29	73	80	86	92	99	105	111	118	124	130	137	143
30	74	81	87	94	100	106	113	119	126	132	139	145
31	75	82	88	95	101	108	114	121	127	134	140	147
32	76	83	89	96	102	109	116	122	129	135	142	148
33	77	84	90	97	104	110	117	124	130	137	144	150
34	78	85	91	98	105	112	118	125	132	138	145	152
35	79	86	92	99	106	113	120	126	133	140	147	154
36	80	87	93	100	107	114	121	128	135	142	149	155
37	81	88	94	101	108	115	122	129	136	143	150	157
38	81	88	96	103	110	117	124	131	138	145	152	159
39	82	89	97	104	111	118	125	132	139	146	153	161
40	83	90	98	105	112	119	126	134	141	148	155	162
41	84	91	99	106	113	120	128	135	142	150	157	164
42	85	92	100	107	114	122	129	136	144	151	158	166
43	86	93	101	108	116	123	130	138	145	153	160	168
44	87	94	102	109	117	124	132	139	147	154	162	169
45	88	95	103	110	118	126	133	141	148	156	163	171
46	89	96	104	111	119	127	134	142	150	157	165	173
47	89	97	105	113	120	128	136	144	151	159	167	174
48	90	98	106	114	122	129	137	145	153	161	168	176
49	91	99	107	115	123	131	138	146	154	162	170	178
50	92	100	108	116	124	132	140	148	156	164	172	180

Appendiks

Udvalget for den beregnede notering for Frilands smågrise

- Bo Bejer, Krusåvej 11, 6240 Løgumkloster, 7474 3583, 2342 4213, bobastian@mail.dk
Ca. 400 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgrise
- Torben Langer, Ringkøbingvej 2 B, 7500 Holstebro, 9740 6126, 2016 6126, ktlanger@dlgmail.dk
Ca. 400 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgris
- Torben Pedersen, Enghavevej 41, 7361 Ejstrupholm, 7577 3021, 2196 6915, enghave@mvb.net
Produktion af ca. 2.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris
- Kenn Jensen, Bjørslevvej 11, 6920 Trolldhede, 9719 4195, 4058 4195, gk-jensen@fibermail.dk
Produktion af ca. 11.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris. Cirka 8.000 alm. konventionelle på anden ejendom
- Jens Peter Nannerup, Friland A/S, direkte tlf. 8919 2762, mobil 4015 9831 jpna@friland.dk
- Konsulent Tove Serup, Videncentret for Landbrug, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, tlf. 8740 5000, TOS@vfl.dk
- Finn K. Udesen, Videncenter for Svineproduktion, Landbrug & Fødevarer, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf. 3339 4438 / 2086 2869, fu@lf.dk